

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 8. De Schismaticis & ordinatis ab eis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

henderit injustam, Piassec, d. l. n. 5. Dicitur etiam testium vel denuntiatorum ac nomina non publicantur, ne inde grave illis periculum imminere, c. ult. h. s. nu. 6. nisi socius fuerit criminis, vel ablit nec timeatur periculum vindictæ, d. c. ult.

In causa quoque hæreseos sententia absolutoria nunquam transit in rem judicatam, ex Constitut. Pii V. *Inter multiplices*, apud P. Matth. lib. 7. tit. 3. c. 10. Neque appellacionis remedium hæretico condemnato est concedendum, c. *Ve inquisitionis* 18. h. s. m. 6. nisi ab interlocutoria seu ante prolationem sententiæ.

4. Variè autem defertur quis de crimine hæreseos. Interdum ex leviori aliqua suspicione ut quia semel ex ira protulerit verba hæretica vel blasphema, aut per annum perfliterit in excommunicatione; & delato taliter de hæresi post abjuracionem imponitur pœnitentia salutaris, nec proceditur generaliter ad torturam, Genueu. in *Praxi* c. 84. Interdum ex suspicione vehementi seu violenta; ut si quis ad omnem animi motum verba proferat hæretica, aut blasphemet sæpius, invocet Dæmones, verbis deprecativis, &c. prouchæe tradit & probat Piassec. d. loc. n. 9. ex Genueu. d. c. 84. n. 7. Ubi etiam subjungit, vehementer suspectos esse de hæresi, qui Sacramento pœnitentiæ abutuntur, & in confessione pœnitentem ad actus inhonestos provocant, talesque ut hæreticos puniendos esse, ex *rescripto Pii IV. an. 1561. ad Inquisitionem Hispanicam*: sicut & eos qui officium seu ministros Inquisitionis, quod minus contra reos procedant, impediunt, domum Inquisitionis invadunt, portas infringunt, testes in causa fidei productos verberant, vel aliàs auxilium, consilium aut favorem quid hujusmodi molientibus præstant, d. c. *Ve Inquisitiones*; ubi prohibetur, ne quis huic officio impedimentum iniiciat, sub pœna excommunicationis, ipso facto incurrendæ; quam si deinde per annum animo obstinato substinauerit, ex tunc velut hæreticus condemnari jubetur. Severius autem in tales animadvertendum statuit Pius V. Constitut. *incip. Si de protegendis* anno 1569. quam refert Piassec, dicto loco, & Clem VIII. aliâ Constitut. quam recitat ibidem Piassec. quâ casibus inibi specificatis, formaliter convictum hæreticum vulgetur ad brachio sæculari, etiam pro prima

vice. Cui ex praxi S. Inquisit. tradi is quoque debet, qui hæresim Principi persuadere præsumpserit.

Aliàs de aliis criminibus seu erroribus convictus hæreticus, pro prima vice, si pertinax non sit, post factam adjurationem, pœna arbitraria est puniendus, d. c. *Ad abolendam hoc tit.*

Deinde si non fuerit plenè probatum crimen hæreseos, nec sit confessus, indicia tamen præcesserint violenta, abjurare debet accusatus errorem suum, & pro facto scandaloso, ex quo orta suspicio fuit, puniri arbitrio Judicis, Piassec. d. loc. n. 13. Vide fultius Greg. Tholof. *Syntag. Juris universi* lib. 32. c. 7. Farinac. *Tract. De hæresi*. Zerolam in *V. Hæreticum* §. 24. & 25 & Azor. 1. p. *Institut. moral.* lib. 8. cap. 20.

TITULUS VIII.

De Schismaticis & ordinatis ab eis.

1. Schismatici qui dicantur.
2. 3. Eorum pœna.

Proximi hæreticis sunt Schismatici, qui sese ab unitate Ecclesiæ Romanæ dividunt ac segregant, & aliam constituunt. Et quia tales aliquando Ordines sacros conferunt, sibi que Sacerdotes & Clericos constituunt, idcirco additur in *Tit. & ordinatis ab eis*. Schismatici, secundum Abbatem, interdum sumuntur largissimè, eoque pacto omnes constituti in peccato mortali, Schismatici dicuntur, quia sunt extra charitatem, *can. Audi denique* xi. q. 3. interdum largè, & sic excommunicati dicuntur etiam Schismatici, quia sunt extra Ecclesiam & communionem fidelium, *can. Cum excommunicato* xi. q. 3. Strictè verò capiuntur pro iis, qui proprium Episcopum ejiciunt de Sede Episcopali, seu ab eo se separant, sibi usurpantes presbyteros illius, *can. Denique*, & *can. Scire debes* vii. q. 1. & *can. Loquetur Dominus* xxiv. q. 3. Strictissimè verò, ut hic, pro iis, qui se dividunt ab unitate Ecclesiæ Romanæ, & sibi aliam constituunt: dicitur enim Schismaticus

Heus à Schismate, id est scissura, *d. can. Schisma* xxxi. q. 1. quia Ecclesiam Dei, quæ una est, scindit. Et ideo omnis hæreticus est Schismaticus, quia ab Ecclesia Romana secundum aliquod dogma pervertum se dividit, non tamen e contra, *can. Loquitur, can. Alienus* xxiv. q. 1. Nam Schismaticus potest esse, licet nullum dogma contra sensum Ecclesiæ confingat; proindeque hæresis pugnat cum fide, non item Schisma, licet unitati Ecclesiæ adversetur, & ut inquit August. *lib. 99. Evang. secund. Matth. q. 1.* Schismaticos non una fides diversa facit, sed communis disrupta societas. Nec quilibet obedire recusans summo Pontifici, aliquid præcipienti, hoc ipso proprie schismaticus est, sed qui ei subesse non vult, tanquam Ecclesiæ capiti, Christi in terris vicario, non etiam si ideo, quia ejus persona sit illi infusa, *Azor. 1. p. lib. 8. cap. 2. r.* Nullum tamen est schisma, quod sibi tandem hæresis non confingat, ut rectè ab Ecclesia recessisse videatur, *can. inter hæresim, xxiv. q. 3.*

2. Schismaticorum pœna hodie est excommunicatio latæ sententiæ sive Bullæ cœnæ Domini, quæ exstat apud Navar. in *Manuali cap. 17.* Nam de jure communi non videntur ante Bullam fuisse generaliter excommunicati ipso jure, sed excommunicandi, *arg. cap. 1. hoc tit. can. Nullus fas Distinct. 19. can. De Liguribus xxxiv. q. 5.*

Nec obstat *cap. Licet sup. De elect. quia loquitur* tantum de iis Cardinalibus, qui post electum Pontificem, communi duarum partium consensu, alium Pontificem receperunt, & de eo, qui post prædictam electionem contra electum se habet & gerit. Quamquam de jure communi non tamquam excommunicati ipso jure, sed tamquam schismatici fuerint vitandi, *cap. 1. & 2. h. tit. & leges de hæreticis loquentes* simul etiam loquantur de schismaticis, & hi pagani æquales habeantur, imò peiores, *d. can. Denique vii. q. 1. can. Non afferamus* xxiv. q. 1. graviorque debeat esse pœna, ut constat exemplo Dathan & Abiron qui propter hujusmodi crimen ab inferis, ruptis terræ compagibus, vivi absorpti sunt.

3. Ordinationes item ac beneficiorum collationes, & rerum Ecclesiasticarum alienationes ab iis factæ, sunt irritæ & inanes, *d. cap. 1. & 2. h. s. juncto can. Ordinationes ix. q. 1.* scilicet

quoad executionem & functionem Ordinum: nam characterem imprimunt, & ordines ipsi per se subsistunt, *d. e. 2. h. s.* quia retinent potestatem Ordinis, sed ab ejus usu sunt suspensi. Potestate verò jurisdictionis verius est eos universaliter esse privatos, quia sunt extra Ecclesiam, *can. Novatianus vii. q. 1. can. Didicimus* xxiv. q. 1. *can. Alienationes xii. q. 2.*

Verius quoque videtur, schismaticos esse irregulares, *cap. Quia diligentia 5 sup. De elect. Can. Nos consuetudinem Dist. 12. can. Conveniensibus 1. q. 7. Azor. 1. p. Institut. moral. lib. 8. c. 20 q. 18.*

TITULUS IX.

De Apostatis & reiterantibus baptismum.

1. *Apostata quis dicatur.*
2. *Apostasia alia est Fidei, alia Obedientiæ, alia Religionis.*
3. *Pœna Apostatarum.*
4. *Conc. Trid. decret. de Regularibus ad alium Ordinem transeuntibus.*

1. **A**postatarum sacrilegum quoque nomen est, *l. 4. Cod. De Apostatis.* & Apostasia gravissimum crimen, in ipsum Deum principaliter tendens. Imò Apostata in eo deteriores hæreticis sunt, quia fidem semel in baptismo susceptam, non in parte, ut hæretici, sed in totum deserant, *l. 1. 2. & 3. Cod. eod.* Additur de reiterantibus baptismum, quia & hi velut apostatæ sunt, dum à priori baptismo recedunt per ejus reiterationem.

Apostata Græcis idem est, qui Latinis desertor seu rebellis vel etiam transfuga, ut qui à Principe vel duce suo ad hostes transit seu fugit: & Apostasia idem est, quod rebellio seu desertio, à Græco ἀποστασία, id est Defectio vel Deseratio. Hic verò pressius sumitur Apostata pro eo, qui temerariè recedit à statu Fidei, vel Obedientiæ, aut Religionis, quam semel professus est. Diciturque Apostata, quasi retrò stans sive abiens, ut ex D. Aug. refert Gratianus

Nam

tianus